

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาไข่เค็มสมุนไพร บ้านเขาดิน หมู่ที่ 2 ตำบลวังน้ำลึก อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยสำรวจ (Survey Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลสนามโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์กับสมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ไข่เค็มสมุนไพร และเนื่องจากพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นพื้นที่ในการลงฝึกภาคปฏิบัติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เข้าไปศึกษาโดยการเก็บข้อมูล สังเกต และสัมภาษณ์ ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2547 จนถึงเดือนพฤษภาคม 2547 เป็นระยะเวลา 3 เดือน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สมาชิกแม่บ้านผลิตไข่เค็มสมุนไพร บ้านเขาดิน หมู่ที่ 2 ตำบลวังน้ำลึก อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ / ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ / รูปแบบของผลิตภัณฑ์ / กระบวนการ / ขั้นตอนการผลิต
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการผลิต / ขั้นตอนการผลิต
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไข่เค็มสมุนไพร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ไปสอบถามสมาชิกกลุ่มผลิต ผลิตภัณฑ์ไข่เค็มสมุนไพร และประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ 2 เขาหิน ตำบลวังน้ำลึก อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อประสานงานแบบไม่เป็นทางการด้วยตนเอง ด้วยการพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 เพื่อขอจำนวนประชากร ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน รวมถึงเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ของอำเภอไพศาลี เพื่อขอรายละเอียดของจำนวนประชากร สัมภาษณ์ประธานกลุ่มแม่บ้านผลิต ผลิตภัณฑ์ไข่เค็มสมุนไพร ประวัติการก่อตั้งกลุ่มผลิตผลิตภัณฑ์ไข่เค็มสมุนไพร และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถามผู้ใหญ่บ้านและประชาชนในพื้นที่ คือ บ้านเขาหิน หมู่ที่ 2

3. นำแบบสอบถาม ไปดำเนินการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง และติดต่อขอทราบข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อความแม่นยำและความถูกต้องในการสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ / ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ / รูปแบบของผลิตภัณฑ์กระบวนการผลิต / ขั้นตอนการผลิต โดยการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ประกอบด้วยการบรรยาย

ทั้งนี้ได้ใช้แนวคิดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในการวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ / ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ และแนวคิดธุรกิจชุมชน แนวคิดกระบวนการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ รูปแบบของ ผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต / ขั้นตอนการผลิต

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์การผลิตไข่เค็มสมุนไพร ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการผลิต / ขั้นตอนการผลิต แล้วมาเรียบเรียงโดยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลในรูปของการพรรณนา

ทั้งนี้ได้ใช้แนวคิดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน แนวคิดการถนอมอาหาร แนวคิดการมีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์การผลิตไข่เค็มสมุนไพร อันได้แก่ กระบวนการผลิต / ขั้นตอนการผลิต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ไข่เค็มสมุนไพร แล้วนำมาเรียบเรียงโดยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลในรูปของการพรรณนา

ทั้งนี้ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ในบทที่ 2 มาวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไข่เค็มสมุนไพร

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 3 เดือน คือเดือน ตั้งแต่เดือน มีนาคม-พฤษภาคม 2547 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะเวลา (เดือน)	ขั้นตอนในการดำเนินงาน
มีนาคม	- ศึกษาข้อมูล พร้อมทั้งทำการสำรวจเส้นทาง - วิเคราะห์บริบทของชุมชน
เมษายน	- จัดทำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งออกไปสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนต่างๆ เช่น ประธานกลุ่มแม่บ้านผลิตไข่เค็มสมุนไพรคือ หมอเบาหยัน มาลัย และศึกษาจากผู้รู้ในชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำลึก - สอบถามจากผู้ที่เป็นเจ้าของสูตรไข่เค็มสมุนไพร ชาวบ้านผู้ขึ้นตอนการทำไข่เค็มสมุนไพร สมาชิกกลุ่มผลิตไข่เค็มสมุนไพร ซึ่งได้ใช้อุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล คือ สมุดบันทึกประจำวัน ภาพถ่ายที่ถ่ายไว้ ไปสัมภาษณ์กับชาวบ้านในหมู่บ้านเป็นรายบุคคลและกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ชุมชน
พฤษภาคม	- ทำการตรวจเอกสาร/แก้ไขในการทำงานวิจัย พร้อมทั้งจัดทำเอกสารเพื่อจัดทำรูปเล่มของงานวิจัย ให้มีความเรียบร้อยและสมบูรณ์แบบ